

**R. P. Ioannis Præpositi Atrebatis, E Societate Iesv, S.
Theologiæ Doctoris, & quondam in Vniuersitate
Louaniensi ac Duacensi Professoris, Commentaria In
Tertiam Partem S. Thomæ De Incarnatione Verbi ...**

LePrévost, Jean

Dvaci, 1629

Art. VI. Vtrum in nomine christi possit dari baptismus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94249](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94249)

memborum prout est aliquid immanens ministro non multiplicetur, externa tamen applicatio materiz, quæ est actio transiens, multiplicatur iuxta multitudinem eorum quibus materia applicatur.

ARTICVLVS V.

Utrum hæc sit conueniens forma baptismi, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S.

AFFIRMAT.

Notandum iam inde à temporibus Apostolorum varias circa formam baptismi hæreses existisse, ut patet ex can. 48. Apostolorum, eo tempore aliqui videntur sub hac forma baptizasse, ego te baptizo in tres principio carentes aut, tres filios; aut, tres personæ; cum eo canone iubeatur deponi qui hac forma baptizauerit. & can. 49. aliqui videntur sub hac forma baptismum contulisse, ego te baptizo in Domini mortem; cum similiter iubeatur deponi qui sic baptizauerit; & addatur, non enim dixit Dominus in mortem meam baptizate.

3. Aliqui ex Gnosticis, ut refert Theodoretus lib. 1. hæreticarum fabularum cap. 12. siue de Marco, baptismum sub hac forma conferebant, ego te baptizo in nomen ignoti Patris vniuersorum, in veritatem matrem omnium, in Iesum qui descendit in vniuersum, & redemptionem & potestatem communionem.

4. Paulianisti cum non agnoscerent in Deo personarum pluralitatem, non vtebantur trium personarum inuocatione, quam ob causam Concil. Nicænum eorum baptismum reprobauit, statuitque ut rebaptizarentur baptizati ab eis, ut patet ex canone 19. eiusdem Concilij: quod tamen Concilij decretum nō de omnibus Paulianistis intelligendum aduertunt authores, cum, ut varij referunt, aliqui forma legitima vterentur.

Denique ut varios omittam, nostri temporis hæretici circa eandem baptismi formam errauerunt, nam quumvis formam à D. Th. relatam concedant esse bonam, nihilominus tamen iudicant ad valorem baptismi non esse necessariam; cum, ut plures referunt, Lutherus lib. de captiuitate Babylonica cap. de baptismo, asserat, baptismum quibuscumque verbis collatum esse ratum & firmum, modo non conferatur in nomine hominis, sed Dei, immo dūmodo in Dei nomine suscipiatur, quamuis in Dei nomine non detur: quibus conformia docent alij & quidem conformiter ad suos errores de efficacia Sacramentorum. Si enim Sacramenta solum excident in nobis fidem de peccatorum remissione, non refert quibus verbis vtatur minister, dūmodo ea fides in suscipiente possit excitari.

Ex quo obiter patet diligenter aduertendū, quia forma vtantur hæretici in hoc Sacramento summæ necessitatis conferendo, cum sit proliue saltem aliquos, ex implacabili odio quo feruntur in Ecclesiam, non vti forma solita; & proinde vbi rationabile dubium subesset, omnino consulendum ut baptizatus ab eis rebaptizetur, saltem sub cōditione.

Contra hos omnes errores statuitur conclusio: hæc forma, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S. est conueniens & necessaria forma baptismi, non quidem quoad verba, sed quoad sensum. Est de fide, patet ex Concil. Flor. decreto de Sacramentis, vbi dicitur: forma autem (scilicet baptismi) ego te baptizo in nomine Patris &c. 2. Ecclesia Romana semper existimauit prædictam formam

esse legitimam, eamque vel æquiualem esse necessariam ad valorem baptismi. Iess. autem 7. Concil. Trid. can. 3. de baptismo dicitur anathema asserenti, in Ecclesia Romana qua omnium Ecclesiarum mater est & magistra, non esse veram de baptismi Sacramento doctrinam. & can. 4. dicitur anathema asserenti baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris & Filij & Spiritus S. cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum baptismum. In Concilio Lateranensi dicitur Sacramentum baptismi, quod ad Dei inuocationem & indiuiduam Trinitatem, videlicet Patris & Filij & Spiritus S. consecratur in aqua: refertur cap. firmiter §. 2. de summa Trinitate. In eodem Concilio Græci sub excommunicationis pena prohibentur rebaptizare baptizatos à Latinis: refertur cap. licet Græcos, de baptismo.

Probatur conclusio ex Matth. cap. ultimo: docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus S. quo loco præscribi formam baptismi semper intellexit Ecclesia & Patres: igitur præscripta forma est cōueniens & necessaria ad valorem Sacramenti baptismi, saltem quoad sensum. Hinc can. 49. Apostolorum citato vbi iubetur deponi, qui baptismum peregerit in mortem Domini, dicitur, non enim dixit Dominus, in mortem meam baptizate, sed profecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus S. & Aug. lib. 6. de baptismo contra Donatistas cap. 25. docet baptismum verbis euangelicis consecrari, per quæ intelligit formam relatam Matth. ult. Cyprianus etiam epist. ad Iubaianum 73. post medium docet, Christum iubere baptizari gentes in plena & adunata Trinitate, quæ scilicet per cōsuetam Ecclesiæ formam inuocatur, ut patet ex eius discursu. Clemens Romanus lib. 7. constitutionum Apostolicarum in cap. 23. de baptismo autem &c. 1. an constituimus ac nunc rursus dicimus, sic baptizandū esse ut Dominus constituit, cum dixit euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus S. Zacharias Pontifex canone in Synodo de consecratione dist. 4. docet aliquem Christianum non esse nisi in nomine Patris & Filij & Spiritus S. fuerit baptizatus.

Huius necessitatis causa est diuina institutio: congruentiam tamen tradit D. Th. quod in illa forma exprimitur causa principalis, cum dicitur in nomine Patris &c. & instrumental, per illa verba, ego te baptizo.

ARTICVLVS VI.

Utrum in nomine Christi possit dari baptismus?

RESPONDET duabus conclusionibus. Prior est, baptismum non confici si quid desit in forma ad plenam inuocationem Trinitatis. Patet ex dictis, quia forma baptismi à Christo instituta requirit inuocationem trium personarum sub expressis nominibus, ut patet Matth. ult. vnde licet in nomine vnus persone intelligatur alia, v.g. in nomine Patris intelligatur Filius, & qui nominat vnā personam possit habere rectam fidem de alijs, tamen vnā solā nominatā non perficitur Sacramentum.

Posterior conclusio: ex speciali dispensatione posset baptismus conferri absque expressa Trinitatis inuocatione. Ex qua dispensatione censet responsione ad 1. Apostolos in initio Ecclesiæ baptizasse in nomine Christi: cuius dispensationis congruentiam assignat responsione ad 2. quod in nomine Christi tota Trinitas intelligatur, & proinde in tali forma

Prob. ex
Script.
Matth. ult.

Can. Apost.

August.

Cyprian.

Clem. Rom.

Zachar. PP.

35.

Resp. duabus
conclusionibus.

Secundum
S. Thomam
Apostoli
baptizant
in nomine
Christi, ex
dispensatione.

seruabatur forma consueta, saltem integritate intelligibili. Hic quædā sunt proponenda vt cognoscamus quid requiratur ex parte formæ ad valorem baptismi. itaque

D V B I V M I.

Vtrum ad substantiam & valorem baptismi requiratur, vt exprimat actio ministri baptizantis?

36.

Suadetur
pars negas.

VIDEATUR quod non. i. ex forma Græcorū, baptizetur seruus Christi &c. in qua non exprimitur, eum qui profert, applicare aquam recipiēti baptismum, cum hæc oratio possit esse vera quamuis alius abluat.

2. Ex Matth. vlt. solum habemus quod minister debeat baptizare seu abluere in inuocatione sanctissimæ Trinitatis, nō verò quod debeat idipsum significare, seu verbo exprimere se baptizare seu abluere. Conf. ad baptizandū non est opus idipsum in actu signato exprimere, sed sufficit in actu exercito prestare; ergo forma baptismi non requirit vt exprimat actio ministri per verbum baptizo, seu alia ratione.

37.

Affirmatiua
est certa.
S. Thom.
Prob. 1. ex
sensu Ec-
clesiæ.

Sed contrarium certum est; quod aperte indicat D. Th. art. 5. in corpore, & ad 1. & constat ex sensu Ecclesiæ, quæ iudicat ad valorem baptismi non solum requiri inuocationem sanctissimæ Trinitatis, sed etiam expressionē actionis baptizandi ipsius ministri, idq; ex illa voce, baptizantes. Nā quemadmodum ex alijs verbis perpetuo Ecclesiæ sensu constat baptismū non consecrari autoritate sanctissimæ Trinitatis eiusq; inuocatione, qualicūque verborū simulā, sed sub expressa trium Personarū inuocatione, vt passim docent Patres, ita ex eodē sensu constat ad substantiā baptismi requiri expressionē actionis baptizantis per illā vocē Euangelij, baptizantes.

2. Ex Cap.
S. quæ pue-
rit.

Probat 2. ex cap. si quis puerum, de baptismo & eius effectu, vbi dicitur: si quis puerum in aqua immerferit in nomine Patris & Filij & Spiritus S. anens, & non dixerit, ego baptizo te &c. non est puer baptizatus. Huius autem defectus non est alia causa quam quod non exprimat actio ministri.

3. Ex Flor.

Probat 3. ex Conc. Flor. decreto de Sacramentis, quod postquam tradidisset formam baptismi esse, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S. addit, non tamē negamus quin & per illa verba, baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris & Filij & Spiritus S. &c. verum perficiatur baptismus, quoniam, cum principalis causa ex qua baptismus virtutē habet sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister qui tradit exterius Sacramentum, si exprimitur actus qui per ipsum exercetur ministerium cum sanctæ Trinitatis inuocatione, perficitur Sacramentum. Ex quo discursu patet ad valorem baptismi ex parte formæ requiri expressionem actus ministri, pro cuius intelligentia

Conc. Flor.

Notandum aliquos dubitasse de veritate baptismi Græcorum, vt refert D. Th. in 4. dist. 3. quæst. 2. art. 2. quæst. 2. ad 1. Similiter Siluestrum verbo baptismus 1. in fine dicere talem baptismum esse sub conditione iterandum: qui in hanc sententiam potuerunt induci ex eo quod forma Græcorum non videretur æquiualeere formæ Latinorum.

38.

Verus est
baptismus
collatus sub
formā Græ-
corū: Bapt-
izetur talis

Contrā verò definit Conciliorum formam esse validam, & validum per eam perfici Sacramentum, quia videlicet in ea nō tantum inuocatur sanctissima Trinitas causa principalis baptismi, sed etiam exprimitur actus ministri qui est causa instrumentalis: in quo discursu duo tacite docet: prius est,

quod forma baptismi Græcorum æquiualeat nostræ; posterius, quod ad valorem formæ requiratur expressio actionis ministri, quia ex illo fundamēto Concil. docet baptismum Græcorū esse validum.

Prob. 4.

Probat 4. forma Latinorū est legitima, & omnis alia debet illi æquiualeere vt censetur legitima, vt autem æquiualeat, debet exprimi actio ministri.

Confir. 1. si nō abludente, forma ab alio profertur baptizantis in nomine Patris &c. non subsister baptismus; cuius nō est alia causa, quam quia actio ministri non exprimitur per huiusmodi formam.

Confir. 2. proferens formam in baptismo, non profert eam tanquam alteri imperans vt materia applicetur subiecto; ergo per formam in imperatio prolatam suam actionem designat.

Ex his facile patet responsio ad obiecta in contrarium. Ad 1. Respondeo neg. assumptum: nam vt patet ex Flor. in forma Græcorū exprimitur actio ministri: quod confirmari potest ex confirmatione prima à nobis allata. Vnde licet hæc forma orationis, baptizetur talis seruus Christi &c. possit esse vera in quantum speculatiuè profertur, siue proferens abluat, siue alius; non tamen est legitima forma baptismi nisi proferens abluat, & intendat per formam prædictam hanc abluitionem exprimere.

39.

Ex quo patet quomodo Græcus debeat hanc vocem, baptizetur, intelligere, scilicet imperatiuè significando se applicare materiam ad effectum gratiæ in anima ponendum, & cum potestate animam emundandi. Vnde si Græcus deprecatiuè ea forma vteretur, nihil efficere; cum non explicaret actum Sacramenti tanquam suum, atque ita non ostenderet se habere virtutem circa effectum Sacramenti, sed solum alium deprecaretur vt Sacramenti effectum poneret.

Quomodo
intelligit
debeat forma
Græcorum
vt valida sit.

Ad 2. Respondeo quod ex sensu Ecclesiæ habemus per vocem baptizantes apud Matth. quod non solum designetur actio ministri, seu quod minister debeat abluere, sed quod idipsum debeat exprimere. Ex quo vltius patet responsio ad confirmationem; quod scilicet quamuis ad baptismum spectata solum rei natura non sit opus exprimere actum baptizandi, sed sufficiat actu baptizare; tamē ex Christi institutione id sit necessarium ad valorem baptismi: quæ institutio est congrua. Conueniens enim fuit vt in Sacramentis quæ consistunt in applicatione materiæ, forma explicet ipsam applicationem, quæ sit per ministrum.

D V B I V M II.

Vtrum sit de necessitate formæ baptismi, vt in ea persona baptizans exprimat?

40.

RESPONDEO breuiter negatiuè. Patet ex Concilio forma Græcorum, quam esse sufficientem ad valorem baptismi constat ex Concil. Flor. citato & ex eo quod Ecclesia nunquā curauerit rebaptizari baptizatos à Græcis sub vltima ipsis forma, nec eorū sacerdotes curauerit iterū ordinari: quod tamen facere debuisset, si in forma baptismi requireretur expressio personæ ministri. Alioquin non solum Ecclesia Græca versata fuisset in errore intolerabili, carens legitimo Sacramentorū vsu, veris Sacerdotibus, Episcopis, (cum valor omnium aliorū Sacramentorū dependeat à valore baptismi ministrorū) sed etiā Ecclesia Latina grauissimè errasset, censens eorū Episcopos & Sacerdotes legitimos, nec procurans vt eorū baptismus & ordinatio repeteretur.

Conclusio
negatiua.
Prob. ex
formā Græ-
corum.

Aduerte tamen personam ministri subintelligi, quia

quia forma debet implicite significare actionem
ut procedentem ab eo qui profert, cum sit oratio
prædicta.

Obijcies 1. Alexander 3. cap. si quis puerum cita-
to, decernit non esse baptizatum puerum super
quo in aqua immerso pronuntietur, in nomine Pa-
tris &c. si non dicatur ego baptizo te.

Resp. Pontificem nolle decernere illa verba in
particulari requiri, sed solum non sufficere inuo-
cationem Trinitatis pro forma baptismi, nisi etiã
exprimatur actio ministri: ponit tamen prædicta
verba, quod soleant communiter in Ecclesia Lati-
na usurpari.

Obijcies 2. quod cum forma Latinorum ego te
baptizo, sit legitima, quæcumque alia debeat ei æ-
quivalere ut censetur legitima forma autem Gre-
corum in qua non exprimitur persona ministri nõ
æquivalere. Nam quamvis per verbum, baptizetur,
videatur subintelligi persona ministri, cum eius
actio per illud verbum censetur exprimi, nihilo-
minus tamen verbum id non significat vi sua &
formaliter, atque adeo in significato formali non
æquivalere illi ego te baptizo; vt verò aliqua forma
censetur æquivalere formæ vulgari, non sufficit
aliquo modo illi respondere, sed requiritur vt id
faciat ex vi significandi.

Resp. neg. minorem eiusque probationem, &
dico formam Græcorum æquivalere nostræ quoad
significatū per se necessariū ad formam baptismi,
quia verbum baptizo solum requiritur vt expri-
matur actio ministri, vt constat ex Flor. cum ergo
per vocem, baptizetur, eadem actio sufficenter deno-
tetur, patet formā Græcorū in significatione per se
necessariā ad substantiā baptismi æquivalere nostræ.

Ex dictis patet hanc formam: baptizaris in nomine
Patris, esse validam; similiter hanc: baptizatur hic
servus Christi. Adverte tamen si quis Latinus in Ec-
clesia Latina vteretur forma Græcorum, morta-
liter peccaret, faciens contra consuetudinem Ec-
clesiæ graviter obligantem.

D V B I V M III.

*Utrum in forma baptismi sit exprimenda
persona que baptizatur.*

NOTANDUM inter baptizantē & eum cui con-
fertur baptismus distinctionē requiri, vt pa-
tet ex cap. de bñ de baptismo, & eius effectū: vbi
baptismus decernitur irritus, quem Iudeus in ne-
cessitate constitutus circa se exercuerat. Huius di-
stinctionis causa primaria est Christi institutio, cõ-
ueniens naturis rerum: cum enim baptismus sit
quidam spiritalis generatio; inter generantem
autem & genitum debeat intercedere distinctio: sit
etiam introductio in alterius familiam; nullus
autem soleat seipsum in alterius familiam intro-
ducere; satis apparet conuenienter in hoc Sacra-
mento requiri distinctionem inter baptizantem, &
eum qui recipit baptismum. hoc prænotato

Resp. affirm. quod p̄ter ex cõmuni Ecclesiæ sen-
tentiā. Nam semper in Ecclesia fuit obseruatū vt per-
sona baptizati exprimeretur, quocumq; id tandem
modo fieret, ergo signum est hanc expressionē per-
tinere ad substantiā & valorem Sacramenti. Quod
etiam in Sacramentis tāta cura à tota Ecclesia ob-
seruatur, videtur ex tacito ipsius Ecclesiæ sensu ad
substantiam Sacramenti requiri: videturq; Ecce-
lesiā ita intelligere particulam, eos, apud Matth. cap.
vlt. baptizantes eos; quod scilicet baptismus non

tantum sit conferendus hominibus, sed etiam ex-
primenda sit persona eorum quibus conferitur.

Idem patet ex cap. si quis puerum citato; vbi de-
cernitur baptismus irritus, si in forma non dicatur
ego baptizo te. Confir. cum inter baptizantē & eum
qui recipit baptismum requiratur distinctio, quæ
non satis significatur per verba baptizo vel baptize-
tur, vt pote indifferentia ad quamlibet personam,
quæque possint applicari baptizanti etiam respec-
tu sui ipsius, prædicta verba debent per aliud de-
terminari, vt hæc distinctio per formam sufficien-
ter explicetur; quod sit exprimendo personam quæ
baptismum recipit.

Nec repugnat Florent. quod nullam huius rei
facit mentionem. Quamvis enim non doceat eam
requiri, non tamen insinuat nõ requiri, cum id tan-
quam certum ex vsu & communi Ecclesiæ sensu
supponat, solum quæ velit tradere formam Græco-
rum non esse inuálidam ex eo capite, quod illā non
exprimatur persona baptizantis, de quo aliquis po-
tuisset dubitare, & nonnulli re ipsa dubitarāt. Confir-
ipsum Flor. in forma Græcorum quam refert, facit
mentionem personæ recipiētis baptismum, quam-
uis non exprimat per pronomē te, vnde

Adverte vt forma censetur valida, non esse ne-
cesse exprimi personam baptizati per pronomē
te, sed sufficere omnem eam expressionē per quam
persona sufficenter innotescit; v. g. ego baptizo Ioan-
nem &c. baptizo tuos, baptizo tuam maiestatem, baptize-
tur, vel baptizatur talis seruus Christi, baptizetur, bap-
tizetur: forma tamen consueta non potest absque
peccato communiter negligi.

D V B I V M IV.

*Utrum, citra dispensationem, ad valorem
formæ baptismi necessaria sit expressa
inuocatio trium Personarum Diuina-
rum?*

D V P L E X hac de re est sententiā. Prior asserit
sufficere implicitam, inuocando scilicet vnā
eiusdē Trinitatis personam. Tenet Magister dist.
3. Adrianus in 4. quaest. 2. de baptismo §. ad rationes.
Caiet. hic art. 6. inclinatur Scotus dist. 3. citata q. 2. §. Faut
tertiū de forma. Cui sententiæ fauēt Nicolaus Papa
ad consulta Bulgarorū, refertur de consecratione dist.
4. can. 2. quodam Ind. Amb. lib. de Spiritu S. cap. 3.
Beda in caput 10. Actorum in fine. Bern. epist. 340.
& aliqui his antiquiores apud Cyprianū epist. 73.
ad Iubaianum; ex qua quidam censent colligi Ste-
phanum Papam in ea fuisse sententiā: quod tamen
ex prædicta epistola non sufficienter apparet, per
eos enim, de quibus ibi Cyprianus, non necessariō
intelligitur Stephanus Pontifex.

Posterior censet seposita dispensatione ad valo-
rem formæ baptismi, & per consequens ad valorem
ipsius Sacramēti, requiri expressam inuocationem
trium diuinarum personarum. est D. Th. hic art. 6.
in corp. Bonauent. dist. 3. i. p. distinctionis art. 2. q. 2.
Durād. eadem dist. q. 1. Paludani q. 1. num. 1. Rich.
art. 2. q. 3. ad 10. & communius aliorum.

Resp. & dico ad substantiam formæ baptismi
ita est necessaria expressa inuocatio trium diuina-
rum personarum, vt saltem seclusa dispensatione
nullo modo subsistat baptismus aliter collatus.

Probatur 1. ex cap. vlt. Matth. quo loco iuxta
communem Ecclesiæ sensum Christus nõ tantum
voluit vt baptismus conferretur autoritate acce-
pta à Deo, & in eius virtute sub quacumque inuo-

Cap. si quis
puerum.

54.

Occurrit
instantia.
Florent.

Potest per-
sona variè
exprimi,
sed retinen-
da est for-
ma consueta.

46.

1. Sententiā.
Negant
Magist.
Adrian.
Caiet.
Faut
Nicol. PP.
Ambros.
&c.

Affirmant
S. Thom.
Bonau.
Durand.
&c.

47.

Resolutio
affirm.

Prob. 1. ex
Script.
Matth. vlt.

eatione, sed praescripsit formam sensibilem baptismi: igitur ut forma sit legitima requiritur expressa inuocatio trium diuinarum personarum, cum sola forma à Christo instituta sit legitima.

Can. Apostolorum.

Confir. ex can. 49. Apostolorum ubi dicitur: *non enim dixit Dominus in mortem meam baptizate, sed perfecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus S.* ubi prohibetur conferri baptismus in mortem Domini, quia Dominus dixit docete omnes gentes & igitur iuxta scopum canonis haec verba baptizo te in nomine Patris & Filij & Spiritus S. continent formam à Christo praescriptam, & proinde sine expressa inuocatione trium diuinarum personarum, quae continetur in illa forma, baptismus non confertur valide.

48.
2. Prob. ex Concil. Florent.

Probatur 2. ex Concil. Flor. tradente formam baptismi esse hanc, *ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S.* vel secundum Graecos, baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris & Filij & Spiritus S. & quo loco tribus modis recensens formam baptismi semper in ea ponit expressam inuocationem trium personarum; unde Concil. aperte sentit hanc inuocationem esse de necessitate formae.

Confir. si haec expressa omnium personarum inuocatio non fuisset de necessitate; immò illud ipsum indicasset, non minùs quam indicauit non esse necessariam expressionem personae ministri, sed sufficere expressionem actus baptizandi, praesertim cum non ignorauerit aliquos aliter sensisse; & in his Nicolaum 1.

Prob. 3. ex Decret.

Probatur 3. ex decretis Pontificum quae refert Gratianus de consecratione dist. 4. Can. *si reuera*, Pelagius Pontifex ita scribit Gaudentio Episcopo: *si reuera hi de haereticis qui in locis tunc dilectionis vicinis commorari dicuntur, solummodo se in nomine Domini baptizatos fuisse forsitan consenserunt; sine cuiusquam dubitationis ambiguo eos ad catholicam fidem venientes, in sanctae Trinitatis nomine baptizabis.* Can.

Can. Multis.

multis, idem Pontifex negat baptismum collatum in nomine Christi valere, docetque esse necessarium conferri in nomine Trinitatis: quae loquendi forma satis constat eum intelligere inuocationem trium personarum, ut patet ex textu; ex quo patet falsam esse responsionem Caietani dicentis, Pontificem non improbare baptismum collatum in nomine Christi, sed collatum in nomine Domini. Can. in Synodo, Zacharias Pontifex approbet decretum Synodi Anglorum, quòd scilicet qui sine inuocatione Trinitatis immersus fuisset, Sacramentum regenerationis non haberet, docetque aliquem Christianum non esse, nisi in nomine Patris & Filij & Spiritus S. fuerit baptizatus: ita ut non sit verum baptismum si vel una de Trinitate persona non nominetur.

Can. Hi vero haereticos.

Can. *hi vero haereticos*, Gregorius Pontifex docet haereticos qui in nomine Trinitatis minime baptizantur, cum redeunt ad Ecclesiam baptizari debere.

50.

Circa quae decreta aduerte, quòd cum in illis tradatur doctrina pertinet ad formam Sacramentorum, ea debeat esse vera & certa pro tota Ecclesia, & pro quolibet tempore; nec possint explicari quòd intelligantur de certo loco & tempore, non quamuis sint edita occasione alicuius erroris vel facti, vel statuti particularis; ad hos tamen particulares casus minime debent restringi, sed debent censerì tanquam regulae necessariae in administratione baptismi, etiam illa constitutio particularis Concilij Anglorum, quam approbando Zacharias proponit toti Ecclesiae: quod aliqui non per-

pendentes minùs consideratè dixerunt Pontificem id non statuisse & decreuisse pro tota Ecclesia, sed solum particularibus respondisse.

Probatur 4. ex Patribus, Clemente Romano, Cypriano, August. citatis circa art. 5. quibus adde pp. Iulianum lib. 2. de Ecclesiasticis officiis cap. 24. in Clem. medio dicentem: *proinde si omnia quolibet Trinitatis persona baptismum detur, manifestè in regenerationis aqua nihil agitur nisi tota Trinitas inuocetur.* Plures videri possunt apud Suarez disp. 21. sect. 3.

Aduerte omissionem particulae, & non vitiare formam, si sensus catholicus retineatur, non verò denotetur unitas personae, iuxta haeresein Sabellij. esset tamen leue peccatù illam particulam deliberatè praetermittere, non vitiare etiam omissionem particulae, *sancti*, quia ea non obstante in forma esset nomen proprium tertiae personae.

Ex dictis patet aliquas formas esse minùs legitimas, eò quòd in eis non inuocentur tres personae, vel si inuocentur, id non satis expressè fiat, ut si dicatur: *ego te baptizo in nomine Christi*, vel *in nomine Iesu Christi*, de qua forma potissimum agunt auctores prioris sententiae. Idem iudicandum de ea forma, *ego te baptizo in nomine Domini*; similiter si dicatur *ego te baptizo in nomine Trinitatis*; eò quòd nomen, *Trinitas*, non satis expressè significet tres personas diuinas secundum suas condiciones personales. Quamuis enim Christiani audito nomine Trinitatis soleant concipere Patrem & Filium & Spiritum S. id tamen non oritur ex vi significationis nominis, quod ex hominum instituto id significet, & hunc conceptum ex vi suae significationis ingeneret, sed ex eo quòd imbuti fide huius mysterij, audito eo nomine aliqui facile moueantur ad concipiendum mysterium sicuti est de facto, id est, ad concipiendum Patrem & Filium & Spiritum S. De cetero illud nomen ex se solum ingenerat conceptum quòd tres in Deo sint personae, quaecumque demum ea sint, & cuiuscumque respectu sui inuicem sint conditionis, hoc est siue una ab alia procedat, siue non, siue referantur ad se inuicem, siue non, propter quam causam non valet baptismus collatus sub hac forma, *ego te baptizo in nomine primae & secundae & tertiae personae*. Quamuis enim prima persona in Trinitate reipsa sit Pater, & secunda sit Filius, tertia Spiritus S. haec tamen nomina primae, secundae, tertiae, non representant diuinas personas secundum suas personales proprietates. Idem sit iudicium de varijs formis quae possunt facile excogitari, quae censendae sunt omnino illegitimae, si non sufficeret exprimant tres diuinas personas secundum suas proprietates personales, quae singulae fortuantur & ab inuicem distinguuntur.

Ad Nicolaum Pontificem pro priori sententia relatum varijs variè respondent. 1. D. Th. art. 6. ad 3. iunctis solutionibus ad 1. & 2. censet eum solum velle tempore Apostolorum ex dispensatione licuisse baptizare in nomine Christi: quae responsio videtur minùs commoda, cum Pontifex aperte agat de baptismo suo tempore collato, de quo quaestio illi fuit proposita, ut patet ex canone *quodam in loco* citato.

2. Alij censent Pontificem solum velle talem baptismum non esse absolute repetendum, non verò negare quin possit sub conditione repeti. Sed neque haec solutio satisfacit, cum ex ipso canone constet Pontificem censere eodè modo non esse repetendum baptismum collatum in nomine Christi, quomodo repetendus non est collatus in nomine sanctae Trinitatis, per consuetam trium personarum diuinarum inuocationem.

tionem, quem constat nullo modo posse repeti etiã sub conditione. de quo nullo modo dubitare potuit Pontifex, cum sit res in Ecclesia manifesta.

Confr. quia censet ita collatum ab Apostolis; non potest autem censere baptismum ab Apostolis collatum debuisse etiam sub conditione repeti, neque potest censere Apostolos grauissimum commisisse sacrilegium utendo forma dubia in baptismi collatione.

3. Alij respondent illum in sua resolutione per baptismum collatum in nomine Christi intelligere eum in quo sit professio totius Trinitatis, scilicet Patris & Filij & Spiritus S. quæ responsio etiam non satisfacit, quia si auctores velint Pontificem censere in illa forma ego te baptizo in nomine Christi fieri implicitam professionem Trinitatis, & ideo prædictam formam esse legitimam, contra faciunt omnia quæ in probationem conclusionis protulimus, quibus sufficienter ostensum est implicitam Trinitatis professionem non sufficere ad valorem formæ baptismi: si autem velint Pontificem per hanc formam intelligere eam in qua expressè tres diuine personæ inuocantur, manifestè ex ipso textu refutantur, ubi Pontifex has duas formas baptizo te in nomine Patris & Filij & Spiritus S. & baptizo te in nomine Christi ponit tanquam distinctas, quarum utramque censet esse legitimam.

Confr. 1. censet baptismum collatum tantum in nomine Christi esse validum, ubi per particulam tantum, excludit priorem modum formæ a se positum, seu censet baptismum non solum esse legitimum si ministratur sub forma communi, sed etiam si conferatur solum in nomine Christi.

Confr. 2. quia censet baptismum collatum in nomine Christi esse validum, eo quod existimet baptismum fuisse ita collatum ab Apostolis, quos putat in forma baptismi solum usurpasse nomē Christi, prout varij censet colligi ex Actibus Apostolorum cap. 2. 8. & 19.

Nec facit pro prædicta expositione, quod dicat: *Hic profectus si in nomine sanctæ Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in actibus Apostolorum legimus, baptizati sunt, unum quippe idemque est, uti. S. exponit Ambrosius &c.* quia per posteriora verba non vult dicere per vtrumque modum a se positum se intelligere eandem expressam trium personarum diuinarum inuocationem, sed baptismum collatum etiam sub hac forma baptizo te in nomine Christi esse validum, quia hæc forma aliquo modo æquiualeat præcedenti, non quidem sono verborum vel expresso eorū significato, sed implicitè, quia qui dicit Christum, implicitè etiam dicit Patrem à quo Christus vnctus est, & Spiritum quo vnctus est. omittis ergo his responsionibus tanquam minùs conformibus textui.

Respondet Nicolau in ea fuisse sententia quod baptismus etiam collatus tantum in nomine Christi, sit legitimus, per motum autoritate Ambrosij quem citat. Dico tamen eum tanquam priuatum Doctorem ita sensisse & suam sententiam responsio inferuisse, præter id quod petebatur, necesse autem non est vt omne id quod à Pontificibus infertur in decretis non pertinet ad rem de qua confutatur, & quod non se habet vt ratio fundamentalis, sit verum, vel etiam probabile. Id autè ita se habere in præsentia patet, eo quod solum quæsitum esset à Bulgaris num baptismus à Iudæo etiam pagano collatus esset validus; ad quod tanquā Pontifex responderet affirmatiuè, adiiciens validum esse etiam collatum tantum in nomine Christi, quod ex

priuata sententia adiecit sequens Ambrosium.

Dices non potuit ignorare anteriores Pontifices contrarium decreuisse.

Resp. neg. assumptum. quidni enim potuerit suorum prædecessorum definitionem ignorare, & de cætero secutus S. Ambrosij autoritatem in eam sententiam induci? ubi

Aduerte propter huiusmodi materialem errorem non posse dici quod Pontifex etiam vt persona particularis in hæresim inciderit; quia, vt alia omittam, non potest dici in eo errore fuisse pernax, quod ad hæresim requiritur.

Ad Patres dico aliquos conari eos explicare, & censere Ambrosium non agere de forma baptismi, sed solum intendere demonstrare quod vbiunque aliqua operatio diuina in scripturis alicui personæ seorsim tribuitur, non excludantur reliquæ, sed potius debeant subintelligi, quod etiã conatur ostendere ex his locis ubi fit mentio baptismatis sub vnius personæ nomine, præsupponens eos, qui leguntur baptizati, baptizatos fuisse in nomine Patris & Filij & Spiritus S. Sed quamuis fatèdum sit eum esse scopum Ambrosij, & quidem vt ostendat non propterea Spiritum S. non esse Deum, quod interdum in scriptura aliquid tribuitur Patri vel Filio nullà factà Spiritus S. mentione, nihilominus videtur conformius textui quod Ambrosius velit baptismum collatum in nomine Christi esse validum, eo quod in tali forma cæteræ personæ tacitè intelligantur, & ita censetur in Trinitate collatus.

Vnde dico Ambrosium & Bedam in illa esse sententia: quæ tamen minùs est probabilis, neque suffragatur discursus beati Ambrosij, quia ad formam baptismi non sufficit quod ex nomine vnius personæ cæteræ facillè concipiantur, vt dictum est. Idem dico ad autoritatem beati Bernardi, qui etiam ulterius progreditur vt censet valere baptismum, si quis dicat baptizo te in nomine Dei & sanctæ & veræ crucis, quod nullo modo probari potest, aperteque repugnat autoritatibus summorum Pontificum & aliorum, quibus nixi saluà S. Bernardi & aliorum reuerentiã, ab eorum sententia recedimus.

D V B I V M V.

Vtrum hæc inuocatio Trinitatis in forma baptismi exprimi debeat consuetis nominibus, Patris & Filij & Spiritus sancti.

CALET. hic art. 3. negat, censetq; baptismum collatum in nomine gentoris, genti & procedentis ab utraque esse validum; quem sequitur Victoria num. 14. de baptismo, & alij.

Doctores communius contrarium tenent cum D. Th. art. 5. responsione ad 7. ubi non tantum vult contraveniri præcepto, sed absolute negat valere baptismum collatum in nomine gentoris &c.

Resp. & dico probabilius videri ad substantiam formæ baptismi requiri, vt illa proferatur consuetis nominibus Patris & Filij & Spiritus S.

Probatur; ex dictis constat formam quæ sub illis nominibus confertur esse legitimam; igitur vt alia sit legitima, debet illi æquiualeare quoad formalem sensum vocum; forma autè illa Caie. nō æquiualeat. Sequela maioris patet: vt in Sacramentis aliqua forma censetur esse legitima, debet sensu & significato respondere formæ communiter in Ecclesia

Replicat soluitur.

55.

56.

Resp. ad pp.

Videntur esse contrarij.

57.

Negat Calet. Victoria.

Auctor affirmat cum communiori sententia.

clesia recepta: minor verò probatur: non est idem formale significatum illorum vocum *genitor*, *genitus*, & *procedens*, & illarum *Pater*, *Filius*, & *Spiritus S.* nam posteriores representant nobis personas diuinas per modum subsistentium, & sub modo quo constituuntur in esse personali, precedentes verò per modum actiui & passivi ex quo.

58.

Concludo quòd, vt baptismus conferatur, nomina personarum debeant exprimi in vnaquaque lingua per vocabula quae significant earum proprietates relatiuas, quibus censentur constitui, & sub quibus communiter concipiuntur & creduntur à fidelibus. Cuius cògruentia videtur esse quòd baptismus sit Sacramentum fidei, & externa fidei professio. quam ob causam in eius forma primarij fidei obiectu exprimitur, scilicet vnitas diuine essentiae cum personarum Trinitate: fuit autem conueniens hanc professionem fieri eo modo quo còmuniter Trinitas personarum concipitur & creditur: fideles autem communiter concipiunt tres diuinas personas sub nominibus significantibus proprietates earum relatiuas.

59.

Satisfit
Caict.

Nec argumenta Caietani videntur magni momenti, vt 1. quòd *Pater* & *genitor* ex accommodatione vsus æquiualeant. Respondetur enim non æquiualeare in modo significandi & vsu communi, quo diuinae personae passim proponuntur credendae, quamuis viri docti vno vel altero audito idem concipiant.

Explicatur
Ambros.

2. Ex Ambrosio lib. 1. de Spiritu S. cap. 3. existimante baptismum esse validum, si loco *Fili* ponatur *Christi*; & loco *Pater* ponatur *eius à quo vnctus est Christus*; & loco *Spiritus S.* eius quo vnctus est *Christus*. Ad quod dico Ambrosium solum velle baptismum collatum in nomine Christi esse validum propter Scripturam in actibus Apostolorum: non autem velle, sufficere pro forma omnia nomina quibus Trinitas personarum impliciter significatur.

Explicatur
Florent.

3. Quòd Flor. censet ad baptismi substantiam sufficere inuocationem Trinitatis, non limitando ad haec nomina *Pater* & *Fili* & *Spiritus S.* Ad quod dico satis patere per inuocationem sanctae Trinitatis Concilium intelligere inuocationem trium personarum, quarum nomina in praecedentibus aliquoties in forma baptismi posuerat; ergo illis verbis cum sanctae Trinitatis inuocatione perficitur Sacramentum; non vult hanc formam, ego te baptizo in nomine Trinitatis, esse legitimam, sed breuiter repetere baptismum collatum more Graecorum in nomine *Pateris* & *Fili* & *Spiritus S.* esse validum, quia scopus Concilij erat docere formam Graecorum esse validam.

60.

Quidquid sit de probabilitate speculatiua harum & similium rationum, baptismus absque graui sacrilegio non videtur posse conferri sub forma à Caietano relata; cum repugnet communis Doctorum, quorum auctoritas in materia & forma Sacramentorum est maximi momenti, vt pote in re non tam pendente ex ratione, quam ex aeternis institutione, quae institutio à posteriori optime potest innotescere ex communi Doctorum iudicio: vnde si quis ita esset baptizatus, deberet saltem sub conditione rebaptizari.

Quaestio.

Resp.

Idem sit iudicium de varijs formis quas admittit Caietanus, quae passim habentur illegitimae.

Petes an haec forma sit legitima, *Baptizo te in nomine paternitatis filiationis & processionis*?

Resp. non esse, quia haec nomina non repraesentant nobis diuinas personas, sed solum diuinas re-

lationes secundum se spectatas & suo modo abstracte consideratas, siue natura diuina sit de essentia relationum, siue non.

DV B I V M VI.

Virum in forma baptismi debeat exprimi particula, in nomine?

61.

Responsum affirmatiue: est communis Doctorum. Probatur 1. ex Patribus. Ambrosio lib. 2. de Sacramentis cap. 7. *In vno autem nomine baptizari nos iussit, hoc est in nomine Patris & Fili & Spiritus S.* Noli mirari quia dixi vnum nomen, vbi est vna substantia, vna diuinitas vna maiestas. Hieron. cap. 4. ad Ephel. circa illa verba, vnus Dominus &c. non baptizantur in nominibus Patris & Fili & Spiritus S. sed in vno nomine quod intelligitur Deus. Aug. lib. 3. contra Maximinum cap. 22. *In nomine, non in nominibus, hi enim tres vnus sunt, & hi tres vnus est Deus.*

Resp. affi.
Prob. 1. a
PP.
Ambros.
Hieron.

Aug.

Prob. 2.

2. Haec particula perpetuo Ecclesiae vsu posita est in forma, habetque distinctam significationem à vocibus exprimentibus diuinas personas; igitur ad valorem baptismi est necessaria. nam quod Ecclesia vsurpat in formis Sacramentorum tanquam habes omnino distinctam significationem, videtur requiri ad formae substantiam.

Confir. 1. haec particula ponitur Matth. ult. vbi iuxta sensum Ecclesiae traditur sensibilis forma baptismi.

Confir. 2. in hoc Sacramento fit sensibilis professio primarij fidei obiecti, ad quod pertinent vnitas naturae, virtutis, & maiestatis diuinae, quae optime declaratur per particulam *in nomine*; per quam declaratur causa principalis nostrae iustificationis, videlicet natura diuina, quam in forma huius Sacramenti declarari tradit Flor. igitur haec particula omnino pertinet ad substantiam formae baptismi, ita vt sine illa baptismus non subsistat.

62.

Ex quo patet non subsistere baptismum sub hac forma collatum, *baptizo te in Patre, Filio, & Spiritu S.* cum per illam formam non exprimitur illa natura, virtutis, & maiestatis vnitas.

Corollari

Patet etiam non subsistere si dicatur: *baptizo in nominibus Patris & Fili & Spiritus S.* quia particula, *in nominibus*, vel solum designat pluralitatem proprietatum personarum, & plures esse diuinas personas, vel refertur ad naturam & maiestatem. si priori modo sumatur, non inuocatur vna diuinitas, nec fit sensibilis eius professio: si sumatur posteriori modo, significatur esse plures diuinas naturas, diuiditurque maiestas & virtus, & proinde forma vtrovis modo sumatur particula, *in nominibus*, est falsa.

Non valet
bapt. colla-
tus in nomi-
bus &c.

Nec obstat quòd baptismus sub hac forma conferri possit: *baptizo te in nomine Patris, & in nomine Fili, & in nomine Spiritus S.* quia illa repetitio particulae, *in nomine*, non significat idem quod in nominibus: vnde non diuiditur natura, maiestas, & virtus diuina; nam constat particulam posse repeti absque multiplicatione & diuisione, & significata, vt cum dicitur, Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus S. non significatur esse tres Deos, & significatum nominis *Deus* multiplicari, sed singulas personas habere diuinitatem, scilicet vnā eandemque. Sic ergo quando dicitur: *baptizo te in nomine Patris & in nomine Fili &c.* non denotatur plures naturae diuinae, sed diuinitatem &c. competere Patri, eandem competere Filio &c.

Occurrunt
obiectiones.

63.

Notandum quòd quia particula *in nomine* in forma baptismi

baptismi denotat unitatē diuinę naturę maiestatis & virtutis, quę non potest facillē per aliam vocem designari, non possit facillē saluā Sacramenti substantiā alia vox substitui, & Sacramentum vt minimum reddi dubium, si substituitur: v. g. si dicatur baptizo te in maiestate. Vasquez tamen disp. 143. cap. 5. §. neque, censet hanc formam, baptizate in vno Deum Patrem & Filium & Spiritum S. esse legitimam, eo quod sufficienter æquiualeat formę communi, cum per eam denotentur tres personę diuinę in vna essentia tanquam causa principali effectus Sacramenti. Idem censet de hac propositione, baptizo te in Deo Patre & Filio & Spiritu S. quia præpositio, in, saepe idem valet quod per, sed, vt verum fatear, hæc sunt satis dubia.

DVBIUM VII.

Utrum ex diuina dispensatione baptismus aliquando fuerit collatus solum in nomine Christi.

PRÆCEDENTIBVS dubijs ostendimus citra dispensationem baptismum non posse aliter conferri, quam sub expressa inuocatione trium diuinarum personarum: hic quaeritur num aliquando ex dispensatione aliter collatus fuerit, v. g. dicendo, ego te baptizo in nomine Christi, vel in nomine Iesu Christi.

Præter eos qui censent baptismum ita collatum esse validum, etiam post tempora Apostolorum, de quibus dubio 4. aliqui asserunt tempore Apostolorum ita validē collatum fuisse. D. Thom. art. 6. ad 1. Bonau. Durand. Pal. Ric. locis citatis dubio 4. Viç. num. 15. de baptismo.

Alij cēsent nunquam fuisse validē collatum sub tali forma, sed semper necessarium fuisse in forma exprimere tres diuinas personas: ita communius recentiores; quę sententia videtur probabilior.

Dico verius videri quod Apostoli nunquam baptizauerint in solo Christi nomine, sed vsi fuerint forma communiter in Ecclesia recepta.

Probat. 1. Christus Dominus Matth. vlt. instituit formam baptismi sub expressa & distincta inuocatione trium diuinarum personarum, nec tantum instituit pro futuris temporibus, sed etiam Apostolis præcepit vt sub ea forma baptizarent, vt patet ex cap. citato; ergo verius est Apostolos nunquam aliter baptizasse, quia non est verisimile Christum Dominum tam citō dispensasse in lege sollemniter lata, cum nihil magnopere virgeret.

Confr. 1. de tali dispensatione non sufficienter constat, vt ex dicendis patebit.

Confr. 2. ipsimet Apostoli nunquam videntur huiusmodi dispensationem & facultatem aliter baptizandi agnouisse, quia cum S. Paulus venisset Ephesus (Actum 19.) & inuenisset quosdam discipulos, dixit ad eos: Si spiritum S. accepistis credentes? illi dixerunt ad eum, sed neque si Spiritus S. est audimus: ille verō: in quo ergo baptizati estis? vbi videtur omnino supponere expressionem Spiritus S. fuisse necessariam ad formam baptismi. nam particula, in quo, non potest aliud commodē denotare quam formam baptismi requirere expressam inuocationem Spiritus S. Alioquin Apostolus min⁹ apte videretur quaerere, in quo essent baptizati hi quibuscum agebat; quia licet baptismus deberet

conferri in virtute & autoritate Spiritus S. si tamen illud ipsum non debuisset in forma exprimi, baptizatus Christi baptismo potuisset Spiritum S. ignorare. Verius ergo est Apostolum hæc loquendi forma voluisse insinuare inuocationem expressam Spiritus S. etiam suo tempore in forma baptismi fuisse necessariam: atqui Apostoli non existimauerunt solius Spiritus S. inuocationem sufficere; ergo voluit Paulus requiri plurium personarum inuocationem, non autem tantum duarum, cum in Ecclesia sit inauditum baptismum collatum fuisse in inuocatione tantum duarum personarum. breui ergo illa interrogatione voluit Apostolus insinuare ad baptismum Christi requiritur trium personarum diuinarum, expressam inuocationem, iuxta præscriptum Christi Matth. vlt.

2. Quia canone 49. Apostolorum vbi dicitur non esse legitimum baptismum collatum in mortem Domini, subditur, non enim dixit Dominus in mortem meam baptizate, sed perfecti docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spiritus S. igitur Apostoli non videntur agnouisse potestatem baptizandi, aliam quam in trium personarum inuocatione, cum posteriorem formam ita opponant priori, vt insinuent opponi adæquatē, & illam solam esse legitimam.

Nec satis facit si quis dicat illam solam opponere, quia referunt formam communiorē, & quam solam Christus omnibus proposuit. si enim tempore Apostolorum alia fuisset legitima, ea in qua trium personarum sit mentio non debuisset sola priori opponi.

Probat. 3. ex Patribus. Cyr. epist. 73. ad Iubaianum post medium, agente de loco Actorum

2. vbi dicit, Iesu Christi mentionem facit Petrus, quasi Pater omittetur, sed vt Patri Filius adiungatur, indicans quod Apostoli non baptizarent sub hac forma, ego te baptizo in nomine Iesu Christi. Basil.

lib. de Spiritu S. cap. 12. explicante illud ad Gal. 3. Quicumque in Christo baptizati estis. Neminem offendere debet illud Apostoli quod nomen Patris, & Spiritus S. mentionem in baptismatis commemoratione frequenter omittit, neque ideo putet harum vocum sensum esse indifferentem; qua loquendi forma insinuat etiam ipsos Apostolos baptizasse sub expressa trium diuinarum personarum inuocatione. nam aliās potuisset planius respondere, ideo Apostolum non fecisse mentionē Patris & Spiritus S. quod tempore Apostolorum baptismus ex peculiari priuilegio in solo nomine Christi conferri posset. Damasc. lib.

4. de fide cap. 10. Qui in sanctam Trinitatem minime baptizati sunt, hi denno baptizentur necesse est; etsi enim Apostolus dicitur, in Christum, & in mortem ipsius baptizati sumus, non tamen hoc vult baptismi formulam his verbis constare debere, verum hoc denum baptismum mortis Christi figuram præferre; quibus verbis aperte indicat etiam tempore Apostolorum baptismum conferri debuisse sub consueta & communi forma. nam si existimasset Apostolos aliter ex dispensatione baptizasse, commodē dictum Apostoli a se citatum in alium sensum explicuisset.

His adde Augustinum, qui de fide & operibus cap. 9. dicit, in eo quod Lucas de Eunuchio scripsit, baptizant eum Philippus, intelligere voluit ea omnia quę licet taceantur gratiā benedicti, tamen serie traditionis scimus implenda. nam cum perpetuus Ecclesię vltus confirmet baptismum sub expressa inuocatione trium diuinarum personarum conferri solere, ex hac Augustini regula licet colligere Aposto-

68.

Resp. ad lo-
ca Act. 2. 8.
10. 19.

os sub eadem contulisse, quamvis breuitatis causa id in Actibus Apostolorum non scribatur.

Ex his facile patet responso ad ea quæ ex Actibus Apostolorum obijciuntur, quod scilicet Apostoli baptizarent in nomine Christi; cap. 2. baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi; cap. 8. baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu; cap. 10. tunc iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi; cap. 19. his auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

Confir. 1. quia conueniebat nomen Christi Iudæis odiosum & gentibus, reddi honorabile per hoc quod in eius inuocatione Spiritus S. daretur in baptismo, præsertim cum in illo nomine sanctissima Trinitas implicite inuocaretur.

Confir. 2. mysterium Trinitatis est ita arduum ut illis initijs non facile explicite crederetur: fuit ergo conueniens dispensari, ut saltem pro forma baptismi sufficeret implicita Trinitatis inuocatio, dicendo Baptizo te in nomine Christi; ad quæ

Varia eorū
locorū in-
terpretatio.

Dico, ex locis Scripturæ citatis, non haberi Apostolos aliquando prædicta forma vsos. nam possunt intelligi 1. quod Apostoli baptizauerint baptismum à Christo instituto, & quod S. Lucas toties mentionem fecerit baptismi Christi, vt indicaret eos de quibus agit non fuisse baptizatos baptismum Ioannis, qui fuerat hætenus celebris, sed alio efficaci ad remittenda peccata. 2. dici potest quod baptizauerint in fidem Iesu Christi. 3. potest intelligi quod baptizauerint in nomine Christi, non quidem illo expresso, sed quia auctoritate à Christo accepta baptizauerunt. 4. varijs probabiliter existimant quod in forma baptismi Apostoli hæc verba adiecerint, Christi Iesu, hoc vel simili modo, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S. quod erat congruum & sufficiens ad illud nomen celebrandum, & ad propagandam fidem Incarnationis Filij Dei, non verò illis verbis baptizo in nomine Christi. quod confir. ex Cypriano loco citato, qui post sententiam à nobis relata, addit, denique vbi cumque post resurrectionem à Domino Apostoli ad gentes mitterentur, in nomine Patris & Filij & Spiritus S. baptizare gentes iubentur: quomodo ergo quidam dicunt baptismum in nomine Iesu Christi remissionem peccatorum consequi posse, quando ipse Christus gentes baptizare iubet in plena & adunata Trinitate.

69.

Cyprian.

Ad priorem confirmationem patet responso ex dictis, quod scilicet vt nomen Christi redderetur celebre sufficeret in baptismo addere illam particulam, Iesu Christi; non verò fuerit necesse negligi nomina aliarum personarum: neq; id quod in eadem confirmatione additur de implicita inuocatione Trinitatis, quæ in illo nomine inuoluitur, vt ergo vt dicamus dispensatum fuisse, vt in eo conferretur baptismus; quia Actorum 8. & 19. dicitur aliquos baptizatos in nomine Domini Iesu, quod nomen solum dicit saluatorem, nec implicitè continet Trinitatem, neque in eo solo baptismus videtur vnquam collatus. cum ergo Scriptura eodem modo loquatur de baptismo in nomine Iesu, & in nomine Iesu Christi, non est quod asseratur collatus in nomine Christi.

Ad secundam confirmationem resp. ex Scriptura satis constare Apostolos iussos fuisse mysterium Trinitatis gentibus predicare, constare etiam ex communis sententia quod antequam adultus baptismi Sacramentum recipiat, debeat de hoc mysterio instrui, atque adeo Apostoli instruxerint de hoc mysterio eos quos baptizauerunt; si ergo su-

blimitas mysterij non effecerit, vt in illis initijs gentes non debuerint edoceri de hoc mysterio, non effecit vt expressa eius professio in forma baptismi omitteretur. Confir. Apostoli vel aliquando solum vsi sunt forma illa extraordinaria, vel semper; posterius non videtur commodè dici, si prius dicatur, habemus quod sublimitas mysterij Trinitatis non obstitit, quo minus baptismus illis initijs conferretur sub expressa inuocatione trium diuinarum personarum, & proinde ex eo capite non fuisse conuenienter dispensatum, vt pro forma sufficeret implicita inuocatio Trinitatis. ex quo sequitur verius esse baptismum semper fuisse collatum sub explicita inuocatione trium personarum diuinarum.

D V B I V M VIII.

De varijs modis mutationum quibus baptismus potest vitari, vel non vitari.

Q VAMVIS quæ attingemus, ex his quæ præcedentibus dubijs dicta sunt, possint colligi tamen pro praxi particularius aliquas formas referemus, quibus valide potest conferri baptismus, vel eius substantia vitari, recedendo ab vtitata forma, ego te baptizo in nomine Patris & Filij & Spiritus S. vbi obiter

Notandum, quod omnis mutatio voluntarie facta sit peccatum, graue vel leue pro qualitate rei, & iuxta prudentis iudicium, etiam si Sacramentum de cætero subsistat; & multò certius est esse peccatum & quidem graue, si Sacramentum ratione mutationis reddatur irritum, vel dubium, hoc prænotato

Cum ad substantiam baptismi requiratur vt exprimitur actus baptizandi, constat non fore baptismum, si quis asperges aqua dicat, in nomine Patris & c. omittis etiam inuoluntarie illis verbis, ego te baptizo.

Cum non requiratur vt exprimitur persona ministri sufficit dicere baptizans, baptizetur talis seruus Christi, baptizet te Christus, baptizet te Christus; si tamen Latinus vtatur forma Græcorum, peccat, & quidem mortaliter, quamvis baptizet secretò & sine scandalo, quod est contra Sorum dist. 3. quæst. vni. ca art. 5. §. de culpa, quia repugnat consuetudini grauiter obliganti. Peccat etiam Latinus omitteus particulam ego, sed solum venialiter, vt communius Doctores. Valet baptismus si dicat, nos te baptizamus, vtens plurali maiestatis causâ; si tali forma vtatur ad designandum quod plures baptizent, aliqui dicunt baptismum non subsistere, quod infra examinabitur.

Quia ad veritatem Sacramenti sufficit vocabulum æquiualeus, passim dicitur valere baptismum si dicatur ego te abluo, lavo, tingo, quia Idem valent quod baptizo, & Patres sæpe vtuntur verbo tingo loco baptizo. Idem censent varij de his verbis te aqua infundo, aspergo. Sotus suprà §. at verò. Can. delabrum aureum de baptismo quæst. 25. Item, mergo, ijdem. quia ex accommodatione vsus idem valet quod abluo, quando ponitur in forma baptismi, sed illa vox videtur Sacramentum reddere dubium: sicut & illa phrasis, inijcio in aquas, mitto, de qua Sotus ibidem dubitat. quia potest quis mergi ad suffocandum, atque ita illa vox non videtur sufficere æquiualeus verbo baptizo: multò certius est non baptizare eum qui dicit mundo te ab ori-

70.

Mutatio voluntaria est peccatum & quidem mortale, si Sacramentum irritum vel dubium.

Latinus vtens forma Græcorum peccat mortaliter.

71.

PP. ratiōne sapientie, singo, pro baptiza.

Non baptizat qui dicit mundo te ab originali

quæ quia verbum *mundo* non sufficienter significat lotionem, nec sufficienter denotat munditiam conferri animæ, ablundo.

Adverte quocumque idiomate conferatur baptismus, valere si vis verbi, *baptizo*, in eo retineatur; & consultius facient illiterati si formam in suo idiomate proferant, quamvis sit consilium retinere vocem *baptizo*: quam etiam retinet Ecclesia Latina.

Quia in eadem forma requiritur expressio suscipientis, constat futurum irritum baptismum si in forma non dicatur *te*, vel æquivalens, quo sufficienter denotetur suscipiens; quod si denotetur, valet baptismus, licet non efferatur per pronomen *te*, v.g. validè conferitur sub hac forma: ego baptizo maiestatem vestram, vos item Petrum, talem formam Christi.

Eò quod requiratur expressio trium personarum divinarum non subsistit baptismus, si quis dicat: baptizo te in nomine Trinitatis, in nomine Dei, in nomine Christi, in nomine Domini Iesu, & in nomine Patris &c.

Quia verius est debere efferri nominibus consensens, baptismus redditur dubius si dicatur baptizo te in nomine genitoris, geniti, & procedentis ab utroque est etiam irritus vel saltem dubius, si dicatur baptizo te in nomine Patris & Christi & Spiritus S.

quod tamen Sotus art. citato §. neque verò quinquagesimus, sequens Caietanum, existimat esse verum. sed ex dictis patet esse saltem dubium; quod ex ipso Soto colligi potest, cum art. 6. doceat baptismum collatum in nomine Christi esse nullum, & articulus, in fine censet sub conditione iterandum collatum in nomine genitoris &c. vox autem Christi minus æqualeat voci *Fili* quam voci *geniti*.

Reddunt etiam Sacramentum, ut minimum dubium hac forma, baptizo te in nomine Patris, Verbi, & Spiritus S. item in agni, amoris, doni.

Valet etiam si dicatur: baptizo te in Patris & Filii & Spiritus S. nomine, quia idem sensus remanet. si similiter valet licet ordo personarum transmutetur, ut si dicatur baptizo te in nomine Spiritus S. & Filii & Patris. Angelus V. baptismus 2. numer. 24. Eius dist. 3. §. 6. cuius ratio minus placet, quod videlicet quocumque ordine nominatæ unum sint efficiens principium in baptismo, & sub hac ratione nominentur, non inquam placet, quia diuinæ personæ in forma baptismi non solum nominantur ut conveniunt in unum, sed prout secundum proprietates personales distinguuntur, & prout sunt tres personæ, cum in baptismo non solum fiat professio unius Dei, sed etiam trium personarum, ut sunt ab invicem distinctæ. Ratio ergo videtur esse quod remaneat idem sensus quocumque ordine personæ nominentur, si eodem modo respiciant particulam in nomine. Valet etiam baptismus quamvis omitatur particula copulativa (&) si retineatur sensus catholicus, prout retineri solet, ut si dicatur: baptizo in nomine Patris Filii & Spiritus S.

Ex eo quod in baptismo fiat professio expressa unius naturæ diuinæ, maiestatis, & authoritatis, cuius virtute confertur baptismus, sequitur particulam in nomine, in forma ponendam, immò si omitatur particula, in, v.g. dicatur baptizo te nomine Patris &c. non videtur valere baptismus, ut Angelus suprà num. 6. Sylu. verbo baptismus, 1. quæst. 11. Candelabrum de baptismo quæst. 26. Ratio est quod sensus formæ tollatur, nam baptizatio nomine Patris significat fungi nomine alterius,

non verò significat professionem & inuocationem diuinæ naturæ. Non valet etiam baptismus si dicatur baptizo te in virtute, saltem redditur dubius, ut Sotus suprà §. Unde ad argumentum in fine. Suarez disp. 11. sect. 3. §. ex qua conclusione in fine. quia particula, in virtute, non videtur adæquare significationem particulæ in nomine, multò minus videtur valere si dicatur baptizo te in Patre & Filio & Spiritu S. quia constat ad substantiam formæ pertinere expressionem unius naturæ &c. significata per particulam, in nomine, ut tradunt Doctores, & colligitur ex Match. ultimo, & ex communi sensu. Confir. particula in nomine debet poni saltem in æquivalenti; particula autem in Patre &c. non æquivalet.

Non valet similiter si dicatur baptizo te in nomine Patris, per Filium, in Spiritu S. quod patet ex miraculo quod refert Nicephorus lib. 16. historiæ cap. 35. Confir. per illam phrasim non aptè designatur eadem natura, maiestas, & authoritas diuina in tribus personis, & forma sapit Arianismum.

Valet si dicatur baptizo te in nomen Patris &c. patet ex eo quod in græco habeatur in accusativo sic ut dicitur Match. ultimo, & quod idem sit sensus.

Dubius si dicatur: baptizo te in virtute.

Valet: baptizo te in nomen Patris &c.

ARTICVLVS VII.

Virum immersio in aqua sit de necessitate baptismi?

NEGAT. vbi

Notandum quod dicit D. Thom. tutius esse baptizare per modum immersionis, non designare baptismum aliàs reddi dubium, sed quod illius tempore, quo baptismus communi vsu conferri solet immersione, ea non posset pro arbitrio baptizantis absque peccato negligi. unde quod addit baptismum conferri posse per modum asperisionis, vel infusionis, præcipue propter necessitatem, vel quia magna est multitudo baptizandum, vel propter raritatem aque, vel propter debilitatem ministri, vel propter debilitatem baptizandi &c. non eo sensu intelligit, quod extra hos & similes casus necessitatis baptismus redderetur dubius, sed solum quod peccatum committeretur, aliter quam per immersionem baptismum conferendo, scilicet tempore sancti Thomæ, quo modus communis baptizandi erat per immersionem. iam enim nullum peccatum committit qui iuxta morem regionis infusione baptizat.

Conclusio D. Th. est communis Doctorum, quæ probatur: ablutio non tantum fieri potest immersione, sed etiam infusione & asperisione; ergo omnibus illis modis baptismus potest conferri. Confir. ex cap. 2. Actorum vbi leguntur vno die ter mille baptizati, quos non est verisimile saltem omnes tantillo tempore fuisse baptizatos per immersionem. Confir. etiā ex Cypri. epist. 76. §. quæsimisti docente illos modos sufficere ut baptismus sit validus. Eadē veritas probatur ex vsu Ecclesiæ, quæ ægtotos asperisione vel infusione baptizat, immò iam vsu receptum est ut paruuli baptizentur infusione.

Nec obstat quod per baptismum configuremur sepulture Christi, quia quacumque ablutione possumus dici cum illo mori, sepeliri, resurgere, cum per quacumque ablutionē peccata in baptismo extinguantur, & resurgamus in nouitate vite.

Resp. neg.

Tempore D. Th. conferebatur immersio.

Prob. conclusio.

Act. 2.

Cyprian.

In quantia diluitur.